

РЕЗЮМЕТА/ABSTRACTS*
(на български и английски език)
на трудовете на доц. д-р Константин Николов Колев/
of Assoc. Prof. Konstantin Kolev

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в
Лесотехнически университет, публикуван в ДВ бр. 10/04.02.2025 г.
Код на процедурата: FOR-P-0125-158.

Presented for participation in a competition for occupying the academic position of
“professor” in University of Forestry, promulgation in State newspaper, issue №
10/04.02.2025
Procedure code: FOR-P-0125-158.

**Номерацията на разделите и публикациите е в съответствие с Приложение 2 – Оценка на съответствието с МНН/The numbering of sections and publications is in accordance with Annex 2 - Assessment of compliance with minimum national requirements.*

**A1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“/
Dissertation work for awarding educational and scientific degree “doctor”**

A1.1. Колев, К. 2008. Икономически противоречия и конфликти, породени от механизма за управление на горското стопанство след 1997 г. С., 193 с. Професионално направление: 3.7. Администрация и управление, Специалност: Икономика и управление (по отрасли). Научен ръководител: проф. д.ик.н. Иван Йовков; Диплома № 32802/12. 01. 2009 г., утвърдена с Протокол № 13-16/11.11.2008 г.

EN: Kolev, K. 2008. Economic contradictions and conflicts caused by the forestry management mechanism after 1997. S., 193 p. Professional field: 3.7. Administration and management, Specialty: Economics and management (by industries). Scientific supervisor: Prof. DSc Ivan Yovkov; Diploma № 32802/12. 01. 2009, approved by Protocol № 13-16/11.11.2008.

Резюме: Цел на изследването е да се конкретизират източниците на пораздащите се икономически противоречия и конфликти между горовладелците и гороползвателите и да се очертаят възможни подходи за тяхното преодоляване. Основната научна теза на изследването е: икономическите противоречия и конфликти в горския сектор на България се пораздават между двата основни икономически субекта горовладелец и гороползвател. Техни източници са: неизяснените права на собственост от действащите през изследвания период институции; противоречивите икономически интереси на горовладелците и гороползвателите, заложи в модела за управление на горския сектор; нерационалната икономическа организация при разпределението на доходите между икономическите субекти, участващи в размяната на горски блага. Изследователската теза е верифицирана чрез приложение на λ^2 -метод и сравнителен анализ на характеристиките за степен на проявление на икономическите конфликти при двете алтернативни форми на икономическа организация в горите – държавно лесничество (ДЛ) и държавна дивечовъдна станция (ДДвС).

Abstracts: The goal of the study is to specify the sources of the arising economic contradictions and conflicts between forest owners and forest users and to outline possible approaches to overcome them. The main scientific thesis of the study is: the economic contradictions and conflicts in the Bulgarian forestry sector arise between the two main economic subjects, the forest owner and the forest user. Their sources are: the unclear property rights of the institutions operating during the research period; the contradictory economic interests of the forest owners and forest users are embedded in the forest sector management model; the irrational economic organization in the distribution of income between the economic subjects participating in the exchange of forest goods. The research thesis is verified by applying the λ^2 -method and a comparative analysis of the characteristics of the degree of manifestation of economic conflicts in the two alternative forms of economic organization in forests - state forestry (SF) and state game breeding station (SGBS).

В3. Хабилизационен труд – монография/ Habilitation thesis – monograph

В3.1. Колев, К. 2025. Конкурентоспособност на горското стопанство: дескриптивен анализ и фактори на въздействие. Издателство „Авангард-Прима“, С., 145 с. ISBN 978-619-279-092-9. Рецензенти: доц. д-р Николай Нейков, доц. д-р Галин Милчев.

EN: Kolev, K. 2025. Competitiveness of forestry: descriptive analysis and factors of influence. Avangard-Prima Publishing House, Sofia, 145 p. ISBN 978-619-279-092-9. Reviewers: Assoc. Prof. Dr. Nikolay Neykov, Assoc. Prof. Dr. Galin Milchev.

Резюме: Извършен е анализ на конкурентоспособността на горските стопанства на тринадесет европейски страни през периода 2015-2020 г. Той се основа на многомерните статистически методи – клъстерен анализ, факторен анализ и анализ на „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)). Чрез клъстерния анализ на базата на система от теоретично обосновани и международно съпоставими показатели, характеризиращи конкурентоспособността, горските стопанства на тринадесетте европейски страни се разпределят в еднородни групи (клъстери). Чрез приложението на факторния анализ се конструира индекс (комплексна количествена оценка), чрез който е възможно да се извършва сравняване и ранжиране на горските стопанства на страните по равнище на конкурентоспособност. Факторният анализ е допълнен с DEA. Чрез него се оценява ефективността на използване на горските ресурси по отношение на произведената в горското стопанство брутна добавена стойност (БДС). Въз основа на извършените анализи са формулирани препоръки за повишаване конкурентоспособността на анализираният горски стопанства на тринадесетте европейски страни.

Abstract: An analysis of the competitiveness of forestry on national level in thirteen European countries has been carried out during the period 2015-2020. It is based on multidimensional statistical methods – cluster analysis, factor analysis and data envelopment analysis (DEA). Through cluster analysis based on a system of theoretically sound and internationally comparable indicators characterizing national competitiveness of forestry the thirteen European countries are distributed into homogeneous groups (clusters). By applying factor analysis, an index (complex quantitative assessment) is constructed, through which it is possible to compare and rank the national forestry of the states by level of competitiveness. The factor analysis is supplemented with DEA. It assesses the efficiency of the use of forest resources in relation to the gross value added (GVA) produced in forestry. On the grounds of the carried out analyses recommendations to increase the competitiveness of the analyzed national forestries are formulated.

Г6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (10 бр. публикации) /Publications and reports published in scientific journals, refereed and indexed in world-famous databases of scientific information (10 publications)

Г6.1. Kolev, K. 2016. Current state of wood market in Bulgaria. *Silva Balcanica*, 17 (1), pp. 59-69. ISSN 2815-2549 (online), ISSN 1311-8706, <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/pdf/10.5555/20163391383>. *Indexed in Scopus*.

BG: Текущо състояние на пазара на дървесина в България

Abstract: The goal of this article is to analyze in chronological order the amendments in legislation, governing wood market in Bulgaria during the period 2007-2015. This purpose is motivated by the need to outline some mistakes as well as some positive changes in regulations, which permit better allocation of the revenues between main actors – forest owners and forest users.

Резюме: Целта на настоящата статия е в хронологичен ред да се анализират промените в законодателството, регулиращо пазара на дървесина в България през периода 2007-2015 г. Тази цел е мотивирана от необходимостта да се очертаят някои грешки, както и някои положителни промени в нормативната уредба, които позволяват по-добро разпределение на доходите между основните икономически субекти - собственици на гори и ползватели.

Г6.2. Kolev, K. 2016. Methodology for estimation of forestry enterprises competitiveness. 3rd International multidisciplinary scientific conference on social sciences and art SGEM, Albena, pp. 439-446. ISBN 978-619-7105-76-6, ISSN 2367-5659, DOI: 10.5593/SGEMSOCIAL2016/B25/S07.057. *Indexed in Web of Science*.

BG: Методология за оценка на конкурентоспособността на предприятия от горското стопанство

Abstract: Methodology for estimation of forestry enterprises competitiveness is proposed. In this study the competitiveness is characterized on the basis of the following derived indicators: competitiveness of the product being marketed, labour's productivity, financial performance, enterprise growth, economic realization of forest resources ownership. Based on the above indicators through ranking in the multidimensional space complex criteria of the competitiveness of forestry enterprise is calculated. It is standardized from 0 to 1. The methodology is applied in the six state forestry enterprises for management of state forest territories.

Резюме: Предложена е методика за оценка на конкурентоспособността на предприятия от горското стопанство. Тя се основава на система от производни признаци (индикатори): конкурентоспособност на предлагания на пазара продукт, производителност на труда, финансови резултати, растеж на предприятията, икономическа реализация на собствеността върху горските ресурси. Въз основа на горепосочените индикатори и чрез линейно подреждане в многомерното пространство се определя комплексна количествена оценка за равнището на конкурентоспособност на предприятия от горското стопанство. Количествената оценка е стандартизирана от 0 до 1. Методиката се прилага по отношение на шестте държавни предприятия за управление на държавните горски територии.

G6.3. Koley, K., M. Tsoklinova. 2018. Determinants of Employment in Bulgaria. RTU 59th International Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship SCCE'2018 Proceedings, RTU Press Riga, pp. 48-53. ISBN 978-9934-22-141-5. *Indexed in Web of Science.*

BG: Детерминанти на заетостта в България

Abstract: The goal of the current research is to study the relation between employment and some of its main determinants in Bulgaria. On the basis of theoretical concept explaining the state of labour market as well as a review of related literature, the authors have defined some determinants of employment: gross fixed capital formation and average annual wage of employed. With these factors variables regression models are specified in which dependent variable is the number of employed persons. The regression models are based on time series for Bulgaria for the period 2000-2016. The source of time series is the National Statistical Institute (NSI).

Резюме: Целта на настоящото изследване е да се проучи връзката между заетостта и някои от основните й детерминанти в България. Въз основа на теоретични концепции, обясняващи състоянието на пазара на труда, както и преглед на научната литература, авторите са дефинирали някои детерминанти на заетостта: бруто образуване на основен капитал и средна годишна заплата на заетите лица. С тези показатели се специфицират регресионни модели, в които зависимата променлива е броя на заетите лица. Регресионните модели се основават на времеви редове за България за периода 2000-2016 г. Източник на данните е Националният статистически институт (НСИ).

G6.4. Todorova, Z., K. Koley. 2019. Exploring opportunities for integrated forest management in the administrative and territorial scope of Kardzhali and Chernoochene municipalities. *Silva Balcanica*, Issue 20 (3), pp. 71-85. ISSN 2815-2549 (online), ISSN 1311-8706, <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/pdf/10.5555/20203226968>. *Indexed in Web of Science.*

BG: Изследване на възможностите за интегрирано управление на горските територии в административно-териториалния обхват на общините Кърджали и Черноочене

Abstract: The opportunities for integrated management of the forest territories, falling within the administrative territorial scope of the Kardzhali and Chernoochene Municipalities, managed by the Jenda State Forestry and Hunting Enterprise, have been studied. We conducted an empirical sociological survey. Representatives of different stakeholders were interviewed to establish their views and expectations related to forest management within the research site. Forecasts for the future development of forest plantations have been prepared through using the information system for supporting management decision-making Sibyla. The program modelled the development of forest plantations under different scenarios of forest impact.

Резюме: Проучени са възможностите за интегрирано управление на горските територии, попадащи в административно-териториалния обхват на общините Кърджали и Черноочене, стопанисвани от ДЛС „Женда“. Проведено е емпирично социологическо проучване. Интервюирани са представители на различни заинтересовани страни, за да се установят

техните интереси, свързани с управлението на горските територии в рамките на обекта на изследване. Чрез информационната система „Сибила“ са симулирани 30-годишни сценарии за управление на горските територии, попадащи в административно-териториалния обхват на общините Кърджали и Черноочене, и удовлетворяващи в различна степен разнопосочните потребности на заинтересованите страни.

Г6.5. Stoenchev, N., **K. Kolev**, N. Iliev, Y. Hrisheva. 2020. Comparative characteristics of the rate of return on investments in a forest plantation and other real estates in Bulgaria, *Forestry Ideas*, vol. 26, No 2 (60), pp. 289-301. ISSN 1314-3905 (Print), ISSN 2603-2996 (Online), https://forestry-ideas.info/issues/issues_Index.php?journalFilter=67. *Indexed in Scopus and Web of Science*.

BG: Сравнителни характеристики на нормите на възвръщаемост на инвестиции в горски плантации и други недвижими имоти в България

Abstract: A comparative analysis of the rate of return on investments in a fast-growing poplar plantation in South Bulgaria and in two-room residential apartments in Sofia (average area 68 sq.m.) (including a room and a bedroom), differentiated by districts has been made. The investigation is based on the concept accepted in the normative basis, which determined these kinds of estates as real. It is motivated by the necessity to reveal suitable and perspective variants for investments, according to the utilities and abilities of a wide range of potential investors. Both static and dynamic methods have been applied for assessment of the rate of return on investments in a medium-period perspective.

Резюме: Направен е сравнителен анализ на възвръщаемостта на инвестиции в тополова култура, разположена в Южна България и в двустайни жилищни недвижими имоти на територията на град София, диференцирани по квартали. Изследването се основава на концепцията, възприета в нормативната база, която определя тези видове имоти като недвижими и е мотивирано от необходимостта да се разкрият подходящи и перспективни варианти за инвестиции, съобразно потребностите и възможностите на широк кръг от потенциални инвеститори, разполагащи с малък и среден по размер капитал, притежаващи опит и интереси в различни сфери на дейност. Използвани са както статичен, така и динамичен метод за оценка на възвръщаемостта на инвестициите в средносрочна перспектива.

Г6.6. **Kolev, K.**, M. Tsoklinova, Al. Delkov. 2020. Factor analysis of forestry competitiveness. *Forest Science* No 2, pp. 143-164. ISSN 0861-007X, https://naukazagorata.com/wp-content/uploads/2020/11/11.-ng_2_2020_kolev_tsoklinova_delkov-1.pdf. *Indexed in Web of Science*.

BG: Факторен анализ на конкурентоспособността на горското стопанство

Abstract: Based on literature review, seven indicators, which characterise the national forestry competitiveness, were justified. By means of factor analysis application and seven indicators, national forestry competitiveness of fifteen EU-countries was measured. On the basis of factor analysis results, recommendations for improvement of national forestry competitiveness in some of the analyzed countries are done.

Резюме: Въз основа на литературен анализ са обосновани седем показателя, характеризиращи конкурентоспособността на горското стопанство на национално равнище. Чрез прилагане на факторен анализ по отношение на седемте показателя е генерирана количествена оценка на конкурентоспособността на горското стопанство на петнадесет страни членки на ЕС. Направени са препоръки за повишаване конкурентоспособността на горското стопанство на анализиранияте страни.

Г6.7. **Kolev, K.**, N. Stoenchev, M. Tsoklinova. 2022. Assessment of Product Competitiveness of Territorial Departments of Southwest State Enterprise. 22 st International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM 2022, Book number 3.1, pp. 341-348. ISBN 978-619-7603-42-2, ISSN 1314-2704, DOI: 10.5593/sgem2022/3.1/s14.42. *Indexed in Scopus*.

BG: Оценка на продуктовата конкурентоспособност на териториалните поделения на Южно централно държавно предприятия

Abstract: The competitiveness of product being offered is very important for company's competitiveness and successful business development. In Bulgarian forestry the main product is timber. It provides more than 85% from the revenues of state enterprises (DP), which are established with art. 163 from Forest Act (ZG), for management of state forest territories. Because of that the goal of this paper is to offer and verify practically applicable approach for complex quantitative assessment of competitiveness of timber, which is realized from territorial departments (TP) of DP.

In current study the assessment of timber competitiveness is done on the basis of quality and price. Criterion for the quality of production is the maximum realized quantity of timber from the respective category and tree species. On the basis of the two sub-indicators, which are transformed from named to unnamed values through the classical standardization formula and linear ordering towards point-pattern in two-dimensional space is done ranking of TP – state forestry ranges (DGS) and state hunting ranges (DLS) of Southwest State Enterprise (UZDP) Blagoevgrad in terms of competitiveness of deciduous firewood sold from temporary storage in 2018.

Резюме: Конкурентоспособността на предлаганата продукция е от първостепенно значение за фирмената конкурентоспособност и успешното бизнес развитие. В горското стопанство на България основния продукт, който осигурява повече от 90% от приходите на държавните предприятия (ДП) за управление на горските територии по чл. 163 от Закона за горите (ЗГ) е дървесината. В тази връзка целта на настоящата статия е да се предложи и апробира практико-приложен подход за комплексна количествена оценка на конкурентоспособността на дървесината, реализирана от териториалните поделения (ТП) на ДП. В настоящата разработка е обосновано нейната конкурентоспособност да се определя въз основа на качеството и цената. Условен критерий за качество на продукцията е максималното реализирано количество дървесина от съответната категория и дървесен вид от дадено ТП. На основата на двата показателя, които се трансформират от наименовани в ненаименовани величини чрез формулата за класическата стандартизация и линейно подреждане в двумерното пространство е извършено ранжиране на ТП – държавни горски стопанства (ДГС) и държавните ловни стопанства (ДЛС) на Югозападно държавно предприятие (ЮЗДП), Благоевград по отношение на конкурентоспособността на широколистните дърва за горене, реализирани от склад през 2018 г.

Г6.8. Shuleva, N., N. Alexandrov, **Kolev, K.**, M. Tsoklinova. 2022. Multidimensional Modeling of the Forest Areas Around Water Sources in Bulgaria. 22 st International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM 2022, Book number 3.2, pp. 379-387. ISBN 978-619-7603-54-5, ISSN 1314-2704, DOI: 10.5593/sgem2022V/3.2/s14.44. *Indexed in Scopus.*

BG: Многомерно моделиране на горските територии около вододайни зони в България

Abstract: In Bulgaria, the number of water sources and facilities for drinking and domestic water supply from surface and underground water is about 7,480. They are surrounded by sanitary protection zones (SPZ). Each SPZ has 3 belts, which are organised according to an accepted methodology. With the help of a designed geographic information system, it was found that in Bulgaria forest territories that belong to SPZ around water sources and water supply facilities for drinking and domestic needs have a total area of 576,117 ha and 49.837 million cubic meters of total growing stock. The importance of sanitary protection zones for water protection, health and life quality of the population is indisputable. Due to this, the goal of the present paper is to systemize forests around water sources with protection functions in Bulgaria in homogenous groups and to reveal the variable with the highest contribution to forest systematization. The main research method is K-means cluster analysis.

Резюме: В България броят на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни и подземни води е около 7480 броя. Около тях се проектират санитарно-охранителните зони (СОЗ). Всяка СОЗ има 3 пояса, които се очертават по приета методика. С помощта на разработена географско информационна система се установява, че в България горските територии, които попадат в обхвата на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битови нужди са с обща площ 576117 ha и 49,837 млн. m³ общ дървесен запас. Значението на санитарно-охранителните зони за опазването на водите, здравето и качеството на живот на населението е безспорно. Поради тази причина целта на настоящата разработка е да систематизират горите около водоизточници със защитни функции в България в хомогенни групи и да се определят променливите с най-голям принос за обособяването на клъстерите. Систематизацията е извършена на базата на нейерархичен клъстерен анализ на К-средните.

Г6.9. Shuleva, N., **K. Kolev.** 2022. Detecting the Influence of Forests on Water Resources in Bulgaria. International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM 2022, Book number 3.2, pp. 299-306. ISBN 978-619-7603-54-5, ISSN 1314-2704, DOI: 10.5593/sgem2022V/3.2/s14.34. *Indexed in Scopus.*

BG: Оценка на влиянието на горските територии върху запаса на водните ресурси в България

Abstract: The guiding hypothesis for the study is formulated, namely: there is a correlation between the area of forest territories in Bulgaria and the territory occupied by water and water bodies. The verification is carried out by means of a correlation analysis, which is based on data from the National Statistical Institute (NSI) on the areas of forest territories and territories occupied by water and water bodies in 23 districts from level NUTS-3 in Bulgaria in 2021.

Резюме: Ръководната за изследването хипотеза гласи: съществува положителна връзка между площта на горските територии в България и тази заета от води и водни обекти. Проверката се извършва чрез корелационен анализ, който се основава на данни от Националния статистически институт (НСИ) за площта на горските територии и териториите, заети от води и водни обекти в 23 области от ниво NUTS-3 в България през 2021 г.

Г6.10. Beev, I., K. Kolev, M. Tsoklinova. 2023. Williamson's Institutional Analysis of Investments: A Case Study of Bulgarian Forestry. *Economics Alternatives*, 29 (3), pp. 612-627. ISSN (print) 1312-7462; ISSN (online) 2367-9409, <https://doi.org/10.37075/EA.2023.3.09>. *Indexed in Scopus*.

BG: Институционален анализ на О. Уилямсън, приложен по отношение на инвестициите в горското стопанство на България

Abstracts: According to data of Eurostat the Gross Fixed Capital Formation in Bulgarian forestry in 2016 and 2017 amounts respectively to 4.90 million EUR and 10.37 million EUR, which assigns Bulgarian forestry to the unsatisfactory 14th place from 15 EU member states by level of investments. In this respect an attempt is made to answer the question: 'Which are the reasons for insufficient investments in forestry in Bulgaria?'. The response to that question is searched by means O. Williamson's four level institutional analysis. Based on a questionnaire survey among specialists working in forestry and hypotheses testing through χ^2 -analysis it is established that among the main reasons for insufficient investment in Bulgarian forestry are some market failures as rent seeking and opportunism.

Резюме: По данни на Евростат размерът на бруто образуването на основен капитал в горското стопанство на България през 2016 г. и 2017 г. възлиза съответно на 4,90 млн. евро и 10,37 млн. евро, което отрежда на горското стопанство на страната незадоволителното 14-то място от 15 страни членки на ЕС по ниво на инвестиции. В тази връзка е направен опит да се отговори на въпроса: „Кои са причините за недостатъчните инвестиции в горското стопанство на България?“. Отговорът на този въпрос се търси чрез приложение на четиристепенния институционален анализ на О. Уилямсън. Въз основа на анкетно проучване сред специалисти, работещи в горското стопанство на България и проверка на хипотези чрез χ^2 -метод се установява, че сред основните причини за недостатъчните инвестиции в горското стопанство на страната са някои пазарни дефекти като търсене на рента (rent seeking) и опортюнизм.

Г.7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете (33 бр. публикации)/Articles and reports published in unrefereed journals with scientific review or published in edited collective volumes (33 publications)

Г7.1. Киркова, Д., М. Младенова, К. Колев. 2015. Повишаване качеството на университетските дейности и продукти в съответствие с критериите в рейтинговата система за висшите училища – резултати от проведеното анкетирание на заинтересованите страни. *Управление и устойчиво развитие*, бр. 54 (5), 22-26 с. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/54/54-12_D_Kirkova_Mladenova_Kolev.pdf

EN: Improving the quality of university activities and products according to the criteria of the university ranking system – result of conducted interview with stakeholders

Резюме: Представени и анализирани са резултатите от проведено анкетно проучване сред четирите основни групи потребители на образователния продукт на Лесотехническият университет – настоящите студенти, съответно ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“; бившите възпитаници на ЛТУ и работодателите. Въз основа на диференцираните четири основни групи потребители на продукта на Лесотехнически университет са направени четири SWOT анализа. Първият се отнася за ОКС „Бакалавър“, вторият за ОКС „Магистър“, третият за бившите възпитаници на ЛТУ и четвъртия за работодателите на трудовия пазар. За бившите възпитаници на ЛТУ се изготвят още 6 SWOT анализа – за всеки факултет по отделно, в които се изследва динамиката на показателите във времето за периода 1965-2013 г. Всички SWOT

анализи се разработват въз основа на резултатите от 6 анкетни карти, предназначени за описаните по-горе заинтересовани страни. Те са попълвали анкетните карти по собствено желание, онлайн на сайта на Лесотехнически университет – София.

Abstracts: Presented and analyzed are the results of a survey among the four main groups of users of the educational product of the University of Forestry – current students, respectively degree "Bachelor" and "Master"; alumni at UF and employers. Based on differentiated four main groups of users of the product of the University of Forestry are made four SWOT analysis. The first relates to the degree "Bachelor" the second degree "Master", the third is for alumni and fourth is for employers in the labor market. For alumni of the University of Forestry are prepared another 6 SWOT analysis – each department separately, which explores the dynamics of indicators for the period 1965 to 2013. All SWOT analysis are developed based on the results of 6 questionnaires for the above stakeholders. They filled out questionnaires on their own will, online on the site of the University of Forestry – Sofia.

Г7.2. Kolev, K., M. Tsoklinova. 2016. Relationship between competition, innovation and productivity growth, Serbian Journal of Engineering Management, Vol. 1, № 1, Serbia, pp. 14-18. ISSN 2466-4693. <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2466-4693/2016/2466-46931601014K.pdf>

BG: Връзка между конкуренция, иновации и повишаването на производителността

Abstract: This research report analyzes and discusses the relationship between competition, innovation and productivity growth in the long term. Through the study of competition and efficiency the new competitive models in market-oriented industries can be better understood. The special emphasis is placed on evaluating the effectiveness of innovation and the ability to identify the main aspects of obtaining a competitive advantage through innovation activity.

Резюме: В настоящата публикация се анализира връзката между конкуренцията, иновациите и повишаването на производителността в дългосрочен план. Чрез изучаване на конкуренцията и ефективността новите конкурентни модели в пазарно ориентираните индустрии могат да бъдат по-добре разбрани. Специален акцент е поставен върху оценката на ефективността на иновациите и способността за идентифициране на основните аспекти за получаване на конкурентно предимство чрез иновационна дейност.

Г7.3. Колев, К., М Цоклинова. 2016. Анализ на преките чуждестранни инвестиции и икономическо развитие на регионите в България. Дванадесетата международна научна конференция на младите учени „Икономиката на България и Европейския съюз: наука и бизнес”, Университет за национално и световно стопанство, Финансово-счетоводен факултет, Издателство на ВУЗФ „Св. Григорий Богослов”, София, 32-40 с. ISBN 978-954-8590-41-9.

EN: Analysis of foreign direct investments and economic development of the regions in Bulgaria

Резюме: Анализирана е зависимостта между преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) и добавената стойност по факторни разходи на 28-те области на Република България. Прави се извода, че ПЧИ оказват много голямо влияние върху икономическото развитие на регионите.

Abstract: The dependence between direct foreign investments and gross added value of the 28 districts of Bulgaria is surveyed. The main conclusion drawn from the research is that direct foreign investments have high influence for the economic development of the regions.

Г7.4. Kolev, K., M. Tsoklinova. 2016. Factor determining individual consumption expenditures by households in Bulgaria. 6th International Conference on Application of Information and Communication Technology and Statistics in Economy and Education ICAICTSEE - 2016, December 2-3rd, 2016 University of National and World Economy, Sofia, Conference Proceedings, Publishing Complex - UNWE, Sofia, pp. 240-244. ISSN 2367-7635 (print), ISSN 2367-7643 (Online).

BG: Фактори, определящи крайните потребителски разходи на домакинствата

Abstract: On the basis of consumer theory are outlined the factors that determine the individual consumption expenditures by households and multiple regression model is specified. By means of the method of ordinary least squares the regression coefficients are estimated and some conclusions about the influence of the independent variables upon the dependent variable are drawn up.

Резюме: На базата на икономическата теория са дефинирани фактори, които определят крайните потребителски разходи на домакинствата и е специфициран множествен регресионен модел. Чрез метода на най-малките квадрати са оценени регресионните

коэффициенти на модела и са направени заключения за влиянието на независимите променливи върху зависимата.
Г7.5. Колев, К. 2017. Оценка на детерминанти на икономическия растеж. Управление и устойчиво развитие, 1, бр. 62, С., 74-77 с. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/62/62-15_K_Kolev_M_Tsoklinova.pdf EN: Assessment of determinant of economic growth
Резюме: На основата на кейнсианската и неокласическата теории са открити фактори, детерминиращи икономическия растеж на българската икономика. Специфицирани са множествени регресионни модели. Чрез метода на най-малките квадрати са оценени регресионните коефициенти и са направени изводи за влиянието на факторните променливи върху зависимата променлива. Abstract: On the basis of Keynesian and neoclassical economic theories are outlined factors determining Bulgarian economic growth. On this ground multiple regression models are specified. By means of the method of ordinary least squares the regression coefficients are estimated and some conclusions about the influence of the regressors upon the regressand are done.
Г7.6. Колев, К. 2017. Factors Hindering Investments in Forest Equipment in Bulgaria, Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 2, pp. 12-21. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/IMAJOR_Kolev_vol2_2017.pdf BG: Фактори, възпрепятстващи инвестициите в горското стопанство на България
Abstract: Wood-harvesting enterprises in Bulgarian forestry are characterized with unqualified staff, low labour productivity and obsolete forest equipment. In connection with the last one should be mentioned that 80% to 90% from the wood extraction activities is realized by animal skidding, and nearly 90% of the specialized tractors are depreciated. The lack of enough investments in Bulgarian forest sector imposes the goal of the survey and namely: to reveal the factors hindering investments in Bulgarian forest sector by means of appraisal of the financial efficiency of investment in timber harvesting equipment. Резюме: Дърводобивните предприятия в горското стопанство на България се характеризират с неквалифициран персонал, ниска производителност на труда и остаряла техника. Във връзка с последното следва да се отбележи, че от 80% до 90% от извоза на дървесината се извършва чрез животинска сила, а близо 90% от специализираните трактори са амортизирани. Липсата на достатъчно инвестиции в горското стопанство на страната определя целта на изследването, а именно: чрез оценка на финансовата ефективност на инвестициите в дърводобивна техника да се разкрият факторите, които възпрепятстват инвестициите в горското стопанство на България.
Г7.7. М. Цоклинова, К. Колев. 2018. Експериментално изследване за въздействието на поведенчески фактори върху потребителския избор. Управление и устойчиво развитие, 5, бр. 72, 24-29 с. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/72/72-04_M_Tsoklinova_K_Kolev.pdf EN: Experimental study on the influence of behavioral factors on consumer choice
Резюме: На базата на концепцията за развитие на поведенческия икономикс са обосновани седем поведенчески фактора, въздействащи върху потребителския избор. Чрез приложение на χ^2-метод се проверява въздействието на поведенческите фактори върху степента на проявление на закона за търсенето при групи продукти от голямата потребителска кошница на НСИ. Abstract: On the basis of the behavioural economics concept are defined seven factors, affecting the consumer choice. By means of χ^2-method is verified the influence of the behavioural factors on the degree of manifestation of the Demand Law for groups of products from the large consumer basket of National Statistical Institute.
Г7.8. Колев, К., М. Цоклинова. 2018. Opportunities for Increasing the Employment in North West Planning Region of Bulgaria, Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 3, pp. 25-39. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/IMAJOR_KK_vol3_3.pdf BG: Възможности за повишаване на заетостта в Северозападен район за планиране на България
Abstract: The average annual employment rate in North West Planning Region of Bulgaria in 2016 for the age group 15 to 64 years is 54.8% and is below the national average level, which is 63.4%. In relation with this the paper's goal is to analyze the employment in the administrative territorial districts of North West Planning Region by economic sectors of Classification of economic activities

2008 (NACE.BG-2008), and on this basis to reveal opportunities for increasing the employment. The analysis of employment by districts is based on shift-share analysis and the concept of the economic base. The results of the two methods are summarized on the four quadrant table, which allows the economic sectors to be systematized into four groups – growing, transforming, declining and emerging. The most significant sectors, which contribute to high extent for increasing of employment in the region are those ones classified as growing.

Резюме: Коефициентът на заетост в Северозападен район за планиране на България през 2016 г. за възрастова група от 15 до 64 години е 54,8% и е под средното за страната равнище, което е 63,4%. Във връзка с това целта на настоящата статия е да се анализира заетостта в областите на Северозападен район за планиране по икономически сектори на Класификатора на икономическите дейности 2008 (КИД-2008) и на тази база да се разкрият възможностите за повишаване на равнището на заетост. Изследването на заетостта по области се основава на анализ на движение на дяловете и концепцията за икономическата база. Резултатите от двата метода са обобщени на декартова координатна система, което позволява икономическите дейности да се систематизират в четири групи: базисни, с възможности за развитие; базисни, с влошени възможности за развитие; неспециализирани, без възможности за развитие; неспециализирани с възможности за развитие. Икономическите дейности, които допринасят най-съществено за увеличаване на заетостта в Северозападен район за планиране са тези, дефинирани като базисни с възможности за развитие.

Г7.9. Tsoklinova, M., **K. Kolev.** 2018. Investments as a Factor Influencing Employment in Bulgaria, Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 3, pp. 59-71. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/IMAJOR_KK_vol3_4.pdf

BG: Инвестициите като фактор, въздействащ върху заетостта

Abstract: In correspondence with the Keynesian concept, that entrepreneurs' expectations define their inclination to invest and to create jobs as well as the goals of the National Employment Action Plan for 2017 to stimulate investments and to increase the number of employed in current article are built some regression models. Through them is studied the relation between coefficient of employment, which is dependent variable and the following factor variables: gross fixed capital formation; interest rate on long-term consumer credits; interest rate on long-term credits for non-financial corporations. On the basis of the specified regression models some conclusions are drawn up.

Резюме: В съответствие с кейнсианската икономическа теория, според която очакванията на предприемачите определят тяхната склонност да инвестират и да създават работни места, както и целите на Националния план за действие по заетостта за 2017 г. в настоящата статия са конструирани регресионни модели. Чрез тях се изследва връзката между коефициента на заетост, който е зависима променлива и следните факторни променливи: бруто образуване на основен капитал; лихвен процент по дългосрочните потребителски кредити; лихвен процент по дългосрочните кредити за нефинансовите предприятия. На базата на специфицираните регресионни модели са формулирани някои заключения.

Г7.10. Tsoklinova, M., **K. Kolev.** 2018. Behavioural Factors To Analyze The Readiness For Individual Consumption. Fourth International Scientific Conference “Knowledge based sustainable economic development – ERAZ”, Belgrade, pp. 475-481. ISBN 978-86-80194-12-7. <https://doi.org/10.31410/eraz.2018.474>

BG: Анализ на готовността за потребление чрез поведенчески фактори

Abstract: The purpose of this report is on the ground of theoretical research to identify a set of behavioral factors on the readiness of individual consumption and to draw conclusions and recommendations on their role and place in neoclassical economic theory.

Резюме: Целта на настоящата статия е на базата на теоретично проучване да идентифицира съвкупност от поведенчески фактори, въздействащи върху готовността на индивида за потребление и да направи изводи и препоръки за тяхната роля и място в неокласическата икономическа теория.

Г7.11. **Kolev, K.** 2018. Determinants of Foreign Direct Investment in Bulgaria. Management and Sustainable Development, 2 (69), pp. 7-10. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/69/69-02_K_Kolev.pdf

BG: Детерминанти на преките чуждестранни инвестиции в България

Abstract: On the basis of theoretical foundations of foreign direct investment (FDI) are revealed their determinants. Regression models are constructed. Dependent variable in the specified models is FDI, and independent variables are gross domestic product, interest rate on long-term loans for households and annual wage of employed persons in Bulgaria during the period 2000–2016.

Резюме: На основата на теоретични концепции за преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) са открити техни детерминанти. Построени са множествени регресионни модели, в които зависи променлива е ПЧИ, а факторни променливи са БВП, лихвения процент по дългосрочните потребителски кредити и средната годишна работна заплата в България през периода 2000–2016 г.

Г7.12. Колев, К., М. Цоклинова. 2019. Въздействие на банковото кредитиране върху размера на брутната добавена стойност на сектор туризъм. Управление и устойчиво развитие, 74 (1), 125-128 с. ISSN 1311-4506.

https://jmsd.bg/files/articles/74/74-19_K_Kolev_M_Tsoklinova_paper_2019.pdf

EN: Impact of bank loans on the size of the gross added value of the tourism sector

Резюме: От кейнсианската икономическа теория е известно, че при наличие на незаети производствени фактори, експанзивната парична политика води до реално нарастване на брутната добавена стойност (БДС). Във връзка с последното, целта на настоящото изследване е да се провери валидността на тази теза за сектор туризъм като се измери зависимостта между банковите кредити за икономическа дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ и БДС на икономическа дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“. За горепосочените променливи са използвани годишни данни от БНБ и ЕВРОСТАТ за периода 2003 г. – 2017 г.

Abstract: It is known from Keynesian economic theory that, in the presence of unfavourable factors of production, expansive monetary policy leads to a real increase in Gross Value Added (GVA). In connection with the latter, the purpose of this study is to check the validity of this thesis for the tourism sector by measuring the dependence between the economic credits for economic activity “Hotels and restaurants” and GVA of economic activity “Accommodation and food service activities”. For the above mentioned variables, annual data from the BNB and EUROSTAT for the period 2003-2017 were used.

Г7.13. Колев, К. 2019. Comparative analysis of employment by economic activities in Bulgaria and EU-28. Fifth International Scientific Conference ERAZ 2019 "Knowledge Based Sustainable Development", Budapest, Hungary, May 23, Selected Papers, pp. 109-115. ISSN 2683-5568. ISBN 978-86-80194-21-9. <https://doi.org/10.31410/ERAZ.S.P.2019.109>

BG: Сравнителен анализ на заетостта по икономически дейности в България и ЕС-28

Abstract: The paper's goal is to analyze the employment in Bulgaria and EU-28 by economic activities of NACE Rev. 2 Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, and on this basis to reveal opportunities for increasing the employment in Bulgaria. The analysis of employment by economic activities is based on shift-share analysis and the concept of the economic base.

Резюме: Целта на статията е да се анализира заетостта в България и ЕС-28 по икономически дейности на КИД-2008 и на тази основа да се разкрият възможности за увеличаване на заетостта в България. Изследването на заетостта по икономически дейности се основава на анализ движение на дяловете и концепцията за икономическата база.

Г7.14. Колев, К., М. Цоклинова. 2019. The influence of the seasonal component on creditation of tourist enterprises. Journal of Management and Sustainable Development, 75(2), pp. 37-41. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/75/75-07_M_Tsoklinova_K_Kolev_paper_2019.pdf

BG: Влияние на сезонния компонент върху кредитирането на туристическите предприятия

Abstract: The purpose of this study is to estimate the impact of the seasonal component on the amount of credits granted in the tourism sector and to highlight the periods of the year in which the tourism business has an increased need for financial resources.

Резюме: Целта на настоящото изследване е да се оцени влиянието на сезонния компонент върху размера на предоставените кредити в сектор туризъм и да се открият периодите от годината, през които туристическият бизнес изпитва засилената потребност от финансов ресурс.

Г7.15. Колев, К. 2019. Estimation of Forestry Sector Competitiveness in Some European Countries. Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 4, pp. 28-37. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/IMAJOR_KK_vol4_3.pdf

BG: Оценка на конкурентоспособността на горското стопанство в някои европейски страни

Abstract: The competitiveness of forestry sector in some European countries including Bulgaria is estimated. From a statistical point of view, competitiveness is a complex indicator, characterized by numerous manifestations. It is composed of derived and one-dimensional indicators. The first expresses several sides of some phenomenon, while the second only individual side, a separate part of the phenomenon. The estimation of the level of the derived indicator, respectively, the complex indicator as a result of the transition from individual to the general, is based on the values of the simple indicators. Its practical calculation is done through aggregation of one-dimensional indicators, which are transformed from named to unnamed values. On the grounds of a set of theoretically justified indicators complex criteria of the competitiveness of forestry sector is calculated. It is standardized from 0 to 1. The methodology is applied in forestry sector of some European countries. On the basis of results some conclusions concerning Bulgarian forestry sector competitiveness are done.

Резюме: Оценена е конкурентоспособността на горското стопанство на някои европейски страни, сред които и България. От статистическа гледна точка конкурентоспособността е сложен признак, характеризиращ се с многоаспектни прояви. Той е съставен от производни признаци (индикатори) и едномерни признаци (показатели). Първите изразяват няколко прояви, страни на дадено явление, а вторите само отделна проява, отделна страна на явлениято. Оценката за равнището на производния, респ. сложния признак като резултат на прехода от единичното към общото, се основава на значенията на едномерните признаци (показатели). Практическото ѝ изчисляване може да се осъществи чрез акумулиране на значенията на едномерните признаци (показатели), които в своето единство характеризират изследвания сложен признак. На базата на съвкупност от теоретично обосновани показатели е изчислен индекс (комплексна количествена оценка) на конкурентоспособност на горското стопанство. Той е нормиран в граници от 0 до 1. Методиката е приложена по отношение на горското стопанство на някои европейски страни. Въз основа на получените резултати са направени заключения, свързани с конкурентоспособността на горското стопанство на България.

Г7.16. Колев, К. 2019. Анализ на брутната добавена стойност по икономически дейности в България и ЕС-28. Международна научна конференция, Икономическо развитие и политики, реалности и перспективи, 21-22 ноември, Институт за икономически изследвания при БАН, Издателство на БАН, „Проф. Марин Дринов“, 127-134 с. ISBN 978-619-245-039-7.

EN: Analysis of gross value added by economic activities in Bulgaria and EU-28

Резюме: Целта на настоящия доклад е да се анализира брутната добавена стойност по икономически дейности в България и ЕС-28 и на тази основа да се разкрият базисните за икономиката на България сектори с възможности за развитие на територията ѝ. Изследването се базира на анализ движение на дяловете и концепцията за икономическата база. Тяхното приложение позволява икономическите дейности да се групират в декартова координатна система: в I-ви квадрант попадат базисни икономически дейности с възможности за развитие (Growing Base Industries); във II-ри втори квадрант са разпределени базисни икономически дейности, с влошени възможности за развитие (Transforming Industries); в III-ти квадрант се включват неспециализирани икономически дейности без възможности за развитие (Declining Industries); към IV-ти квадрант се отнасят неспециализирани икономически дейности с възможности за развитие (Emerging Industries).

Abstract: The goal of present paper is to analyze the gross value added (GVA) by economic activities in Bulgaria and EU-28 and on this grounds to reveal the basic sectors for Bulgarian economy with potential for development on its territory. The study is based on shift share analysis and concept of the economic basis. Their application permits the economic activities to be grouped on Cartesian coordinate system: in first quadrant are distributed basic economic activities with opportunities for development (Growing Base Industries); in second quadrant are put basic economic activities with bad opportunities for development (Transforming Industries); in third quadrant are set up non-basic economic activities without opportunities for development (Declining Industries); in fourth quadrant are distributed non-basic economic activities with opportunities for development (Emerging Industries).

Г7.17. Колев, К. 2020. Factor Analysis of State Forest Territories Sustainable Development in Bulgaria. Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 5, pp. 9-22. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/IMAJOR_KK_vol5.pdf

BG: Факторен анализ на устойчивото управление на горските територии в България

Abstract: The forest territories are national resource with proven economic, social and ecological functions. Their maintaining is at the essence of the concept for sustainable forest management, which was affirmed at the beginning of nineties years of twenty century. The concept determines the directions of forest policy in Bulgaria and is reflected in current Forest Act. The sustainable forest management needs to be estimated. The assessment is a prerequisite for its improvement and implementation in practice. This encourages countries around the world to develop criteria and indicators systems to monitor and assess the process towards sustainable forest management. Pan-European indicators have been adopted in Republic of Bulgaria but they are not adapted to the country features and needs and make difficult to assess the process of sustainable forest management in the country. Due to this the papers goal is to justify a system of practically applicable indicators through which to generate a comprehensive assessment of the level of sustainable management of part of Bulgarian forest territories. Indicators should support management decision process for changes in forest policy and legislative framework. They must contribute also for realization of planned stewardship activities in forests, must be objective and easy for implementation in forestry practice. On the basis of the theoretically justified system of indicators and by means of factor analysis application is assessed the level of sustainable forest management of 35 territorial departments of Southwestern State Enterprises (SWSE), Blagoevgrad as of 2017.

Резюме: Горските територии са национален ресурс с доказани икономически, социални и екологични функции. Поддържането на последните е в основата на концепцията за устойчиво управление на горите, която се утвърждава през 90-те години на XX век. Тя определя насоките на провежданата горска политика в България и намира отражение в действащия Закон за горите. Устойчивото управление на горите е необходимо да се оценява. Оценката е предпоставка за неговото подобряване и прилагане на практика. Това стимулира страните по света да разработват системи от критерии и индикатори, чрез които да се осъществява мониторинг и оценка на процеса към устойчиво управление на горите. В България са възприети пан-Европейските индикатори, но те не са адаптирани към особеностите на страната и нейните потребности и затрудняват оценяването на процеса на устойчиво управление на горите на национално ниво. Поради тази причина целта на настоящата статия е да се обоснове система от практически приложими индикатори, чрез която да се генерира комплексна оценка за равнището на устойчиво управление на горски територии в България. Индикаторите следва да подпомагат вземането на управленски решения за промени в провежданата горска политика и законодателна рамка. Освен това трябва да допринасят за контрол по изпълнението на планираните стопански дейности в горите, да бъдат обективни и лесни за приложение в горскостопанската практика. На базата на теоретично обоснована система от показатели и приложение на факторен анализ е направена количествена оценка на равнището на устойчиво управление на горските територии на 35 териториални поделения на Югозападно държавно предприятие (ЮЗДП), Благоевград през 2017 г.

G7.18. Колев, К. 2020. Анализ на структурните промени в размера на преките чуждестранни инвестиции по икономически дейности. Управление и устойчиво развитие, том 84, бр. 5. ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/84/84-06_K_Kolev_paper_2020.pdf

EN: Analysis of structural changes in the amount of foreign direct investment by economic activities

Резюме: Чрез преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) се осъществява трансфер на технологии, ноу-хау и полезни управленски практики, които генерират икономически растеж и повишават конкурентоспособността на икономиката на национално, регионално и отраслово равнище. В тази връзка целта на настоящото изследване е да се анализират структурните промени в размера на ПЧИ в България по икономически дейности на КИД-2008 и на тази основа да се открият секторите, които са от значение за икономическия растеж.

Abstract: By means of foreign direct investment (FDI) is realized transfer of technology, know-how and useful management practices, which generate economic growth and increase competitiveness of economy on national, regional and sector level. In this relation the purpose of the article is to analyze the structural changes of FDI in Bulgaria by economic activities of NACE Rev. 2 and on this basis to reveal the key economic activities, which provide economic growth.

G7.19. Tsoklinova, M., K. Kolev. 2021. Estimation of Life Quality in EU Member States, Journal of Balkan Ecology, Vol. 24, № 1, pp. 53-65. ISSN 1311-0527.

BG: Оценка на качеството на живот в страни членки на Европейския съюз

Abstract: In the past years, the expression „quality of life” has gained wide popularity among public (even academic) environments. The expression is characterized by a common sense interpretation, despite the differences in the personal and professional life of individuals. Varied interpretations are related to differences in the meaning of the concept of people of different age groups, cultural backgrounds and occupational fields. Quality of life is one of the many social science concepts that are routinely used in every day life and has become part of the cultural and political vocabulary. In the social sciences, the supporters of this concept belong to a broad public group, thus the use of the concept quality of life encompasses the already established physical, economic and social environment in which individuals apprehend this concept in a subjective way. In this regard, an approach for quantitative assessment of quality of life is proposed. The methodology is based on a theoretical justification of a system of internationally comparable indicators characterizing various aspects of quality of life and a linear arrangement in the multidimensional space relative to a reference point. As a result, a quality of life index was obtained, normalized within theoretical limits from 0 to 1. It allows comparing countries according to a complex criterion reflecting the multifaceted manifestations of the complex feature under study. In this paper by means of thirteen one-dimensional indicators is estimated the quality of life in 27 States Members of EU as of 2017. On this basis some conclusions for its improvement are done.

Резюме: През последните години изразът „качество на живота“ придоби широка популярност сред обществените (дори и сред академичните) среди. Терминът се характеризира с общо смислово тълкуване, въпреки различията в личния и професионален живот на индивидите. Разнообразните интерпретации са свързани с различия в значението на понятието за хора от различни възрастови групи, културни среди и професионални области. Качеството на живот е една от множеството концепции, характерни за социалните науки, които редовно се използват в ежедневието и е станала част от културния и политическия речник. В социалните науки потребителите на това понятие принадлежат към широка обществена група като по този начин употребата на концепцията за качеството на живот обхваща изградената вече физическа, икономическа и социалната среда, в която индивидите апробират по субективен начин това понятие. В тази връзка е предложен подход за количествена оценка на качеството на живот. Методиката се основава на теоретична обосновка на система от международно сравними показатели, характеризиращи различни аспекти на качеството на живот и линейно подреждане в многомерното пространство спрямо точка еталон. В резултат е получен индекс за качеството на живот, нормиран в теоретични граници от 0 до 1. Той позволява сравняване на страните по комплексен критерий, отразяващ всички многоаспектни прояви на изучавания сложен признак. В настоящото изследване на базата на 13 едномерни признака (показателя) е оценено качеството на живот в 27 страни членки на ЕС към 2017 г. На тази основа са направени някои изводи, отнасящи се до неговото подобряване.

Г7.20. Kolev, K. 2021. Opportunities for Enhancement of Competitiveness in Forestry in Bulgaria. Innovativity in Modeling and Analytics Journal of Research, vol. 6, p. 1-6. ISSN 2534-9619. https://imajor.info/JDA/data/iMAJOR_KK_vol6_1.pdf

BG: Възможности за повишаване на конкурентоспособността на горското стопанство на България

Abstract: Competitiveness of forestry is prerequisite for multiple benefits to society. Its quantification by means of factor analysis and linear ordering in multidimensional space in previous studies reveals the unsatisfactory ranking of Bulgarian forestry in terms of competitiveness in comparison with 15 EU member states. In this relation in current paper an attempt is made to answer the questions: “What have to be done to enhance competitiveness of forestry in Bulgaria?”. The response is searched by means of questionnaire survey among specialists working in forestry. According to them to enhance the competitiveness of forestry in Bulgaria it is appropriate the territorial divisions of state forest enterprises to invest in forestry equipment and to increase the share of economic activities carried out with their own workers and equipment.

Резюме: От конкурентоспособността на горското стопанство произтичат множество ползи за обществото. Количественото му определяне чрез факторен анализ и линейно подреждане в многомерно пространство в предишни изследвания разкриват незадоволителното класиране на горското стопанство на България по отношение на конкурентоспособността в сравнение с горските стопанства на 15 страни членки на ЕС. В тази връзка в настоящата разработка е направен опит да се отговори на въпроса „Какво следва да се направи, за да се повиши

конкурентоспособността на горското стопанство на България?“. Отговорът се търси чрез анкетно проучване сред специалисти, работещи в горското стопанство на страната. Според тях за повишаване на конкурентоспособността на горското стопанство на България е целесъобразно териториалните поделения на държавните предприятия да инвестират в горскостопанска техника и да увеличат дела на стопанската дейност, извършвана със собствени работници и техника.

Г7.21. Tsoklinova, M., **K. Kolev.** 2021. Analysis of Government Expenditures of Bulgaria by Function, According the Classification of the Functions of Government (COFOG). Management and Sustainable Development, 2 (87). ISSN 1311-4506. https://jmsd.bg/files/articles/87/87-3_M_Tsoklinova_K_Kolev_2021-paper.pdf

BG: Анализ на държавните разходи на България по функции, съгласно класификацията на функциите на държавно управление (КОФОГ)

Abstract: This paper focuses on the analysis of the expenditures of the Government sector by functions of the Classification of the functions of government (COFOG), as the redistribution of income and the production of public goods for collective consumption are made by this sector. The purpose of the article is to analyse the government expenditures by functions of COFOG of Bulgaria in the period 1998–2018 and on this basis to formulate conclusions and recommendations in favour of business representatives and institutions operating in Bulgaria, to plan their economic actions based on objective information, reducing the uncertainty of the economic system. The methods used for cost analysis of the Government sector by functions of COFOG in the present study are statistical study of the trend; measuring dependences in time series; statistical methods for analysis of structural changes.

Резюме: В настоящата статия акцент е поставен върху анализ на разходите на подсектор „Централно управление“, тъй като основно чрез него се осъществява преразпределението на доходите и производството на публични блага за колективно потребление. Целта на статията е да анализира държавните разходи на България по функции, съгласно Класификацията на функциите на държавно управление (КОФОГ), през периода 1998 – 2018 г. и на тази основа да се формулират изводи и препоръки в полза на представителите на бизнеса и институциите, осъществяващи дейността си на територията на България, да планират стопанските си действия на основата на обективна информация, намаляваща неопределеността на икономическата система. Използваните методи за анализ на разходите на подсектор „Централно държавно управление“ по функции на КОФОГ в настоящото изследване са: статистическо изследване на тенденцията на развитие; измерване на зависимости при динамични редове; статистически методи за анализ на структурни промени.

Г7.22. Колев, К. 2021. Модел за управление на австрийските федерални гори. Стопанско управление, бр. 1, 59-65 с. ISSN 2738-7399.

EN: Management model of Austrian federal forests

Резюме: Чрез класификацията на социалните действия на М. Вебер се оценява поведението на стопанските субекти, свързани с управлението на федералните горски територии в Австрия. Установява се, че техните действия са предимно ценностно-рационални. Направени са изводи, които следва да генерират повече целево-рационални социални действия, които са предпоставка за устойчиво управление на федералните горски територии.

Abstract: By means of M. Weber's classification of social actions, the behavior of economic entities related to the management of federal forest territories in Austria is estimated. It is established that their actions are mainly value-rational. Conclusions are drawn up that should generate more goal-rational social actions, which are a prerequisite for sustainable management of federal forest territories.

Г7.23. Shuleva, N., **K. Kolev,** M. Tsoklinova. 2022. Impact of Water Resources Productivity on Gross Value Added in Bulgaria. Proceedings of 9th SWS International Scientific Conference on Social Sciences – ISCSSL, Vol. 9, Issue 1, pp. 351-358. ISSN 2682-9959, ISBN 978-3-903438-04-0. <https://doi.org/10.35603/sws.iscsl.2022/s04.042>

BG: Влияние на водните ресурси върху брутната добавена стойност в България

Abstract: In recent decades, the importance of water resources for the Bulgarian economy has become increasingly significant. In this regard, the purpose of this paper is to construct a complex index of water resources productivity, which will allow the regions in Bulgaria to be ranked according to the amount of water used by economic activities and the level of economic growth. This objective

has been achieved by performing factor analysis based on four indicators –water used in the agriculture, forestry and fisheries sector, incl. irrigation, the industry sector, the service sector and the gross value added at factor cost (GVA) as a measure of economic growth. The data for the above-mentioned indicators has been obtained from the National Statistical Institute for 23 regions in Bulgaria for 2018. On the basis of the obtained correlation coefficients, it has been determined that there is a very strong relationship between GVA and the amount of water used for economic activities. At the same time, a complex index has been obtained for each of the 23 regions by means of a linear aggregation of the weighted factor results obtained from the performed factor analysis. Based on it, it is possible to make specific recommendations for the rational use of water resources in order to achieve higher economic growth.

Резюме: През последните десетилетия значението на водните ресурси за икономиката на България е все по-осезаемо. В тази връзка, целта на настоящата разработка е да се конструира комплексен индекс за производителност на водните ресурси, който да позволи да се ранжират областите в България според използваното количество вода по икономически дейности и икономическия растеж. Тази цел е постигната чрез приложение на факторен анализ по отношение на четири показателя – количеството вода, използвано в сектор „Селско, горско и рибно стопанство, вкл. напояването“, сектор „Индустрия“, сектор „Услуги“ и брутната добавена стойност по факторни разходи (БДС) като критерий за икономически растеж. Данните за горепосочените показатели са получени от Националния статистически институт за 23 области в България за 2018 г. На базата на получените корелационни коефициенти е установено, че има много силна връзка между БДС и количеството вода, използвано по икономически сектори. Същевременно за всяка една от 23-те области чрез приложението на факторен анализ е определен комплексен индекс на производителност на водните ресурси. Въз основа на него могат да се направят конкретни препоръки за рационално използване на водните ресурси с цел постигане на по-висок икономически растеж.

Г7.24. Shuleva, N., **K. Kolev**, M. Tsoklinova. 2023. Assessment of the efficiency of water resources in relation to gross value added of districts on Bulgaria through data envelopment analysis (DEA). Proceedings of TheIRES International Conference, Paris, France, 25th – 26th April, pp. 7-9. ISBN 978-93-90150-28-1.

BG: Оценка на ефективността на водните ресурси по отношение на произведената брутна добавена стойности по области на България чрез анализ на „обвиване“ на данни

Abstract: The coming climate changes, expressed on the territory of Bulgaria with more and more prolonged droughts, put the following question on the agenda: “Are the water resources on the territory of Bulgaria used effectively from the point of view of the well-being of the population?”. The answer to the question is sought by applying Data Envelopment Analysis (DEA) in relation to 25 administrative-territorial districts of the country and four variables: the amount of water used in economic activities “Industry”, “Agriculture, forestry and fisheries” and “Services” and the gross value added (GVA) created in each district. The first three variables are in the capacity of input resources, and the fourth in the capacity of a result characterizing the well-being of the population. Through the application of the DEA model, oriented to the input resources with variable returns to scale, it is established that in only 44% of the analyzed areas, Bulgaria's water resources are used efficiently. In addition, in order to achieve effective use of water resources in the country, the GVA should increase by about 34% compared to 2020, assuming no change in the amount of water resources used.

Резюме: Настъпващите климатични промени, проявяващи се на територията на България със все по-продължителни засушавания поставят на дневен ред следния въпрос: „Използват ли се ефективно водните ресурси на територията на България от гледна точка благосъстоянието на населението?“. Отговорът на въпроса се търси чрез приложение на Data Envelopment Analysis (DEA) по отношение на 25 административно-териториални области на страната и четири променливи: количеството вода, използвана в икономически дейности „Индустрия“, „Селско, горско и рибно стопанство“ и „Услуги“ и брутната добавена стойност (БДС), създадена във всяка една област. Първите три променливи са в качеството на входящи ресурси, а четвъртата в качеството на резултат, характеризиращ благосъстоянието на населението. Чрез приложението на DEA модел, ориентиран към входящите ресурси при променлива възвръщаемост от мащаба се установява, че в едва 44% от анализираниите области водните ресурси на България се използват ефективно. Освен това за да се постигне ефективно

използване на водните ресурси в страната БДС следва да се увеличи с около 34% спрямо 2020 г. при неизменност в количеството на използваните водни ресурси.
Г7.25. Цоклинова, М. К. Колев. 2023. Държавната намеса в дейности в областта на икономиката в условия на пандемия: прилики и разлики на равнище ЕС. Народно стопански архив, бр. 1, 62-84 с. ISSN 0323-9004. https://nsarhiv.uni-svishtov.bg/title.asp?title=2802 EN: Economic interventionism under pandemic conditions: similarities and differences on EU level Резюме: Целта на настоящата статия е, на базата на относителните дялове на осем подгрупи разходи, съставляващи държавните разходи за дейности в областта на икономиката по функции на КОФОГ спрямо БВП, 25 държави – членки на ЕС да се систематизират в еднородни групи и на тази основа да се направи сравнителен анализ на държавната намеса в дейности в областта на икономиката. За формирането на еднородните групи се използва нейерархичен метод на К средните величини. Като измерител на различие се използва евклидовото разстояние. В резултат на клъстеризацията на 25-те държави по подгрупи разходи, съставляващи държавните разходи за дейности в областта на икономиката по функции на КОФОГ, са разкрити икономическите дейности, по отношение на които съществуват прилики и разлики в държавната намеса между 25-те държави – членки на ЕС. Посочени са икономическите дейности, в които държавната намеса е необходима за преодоляване на негативните последици от COVID-19. Abstract: The aim of this article is to classify 25 EU member states into homogeneous groups based on the relative shares of GDP of eight subgroups of government expenditures on economic affairs (according to the Classification of the Functions of Government - COFOG) and thus compare the extent of their governments' intervention in economic affairs. The homogeneous groups were defined by means of a non-hierarchical cluster analysis (K-means) method using the Euclidean distance as a measure of dissimilarity. The results of the clustering of the 25 EU member states by government expenditure by economic function (according to COFOG) reveals the similarities and differences among these countries in terms of their economic interventionism. They also define which economic affairs need government intervention to mitigate the negative effects of the COVID-19 pandemic.
Г7.26. Колев, К., М. Цоклинова. 2023. Ефективност на инвестициите по отношение на регионалните трудови пазари, Юбилейна научна конференция на катедра „Човешки ресурси и социална защита“, юбилеен сборник „Трудът и социалната защита в условията на глобални обществени, икономически и социални промени“, Издателски комплекс - УНСС, 216-225 с. ISBN 978-619-232-731-6. BG: Efficiency of investments on regional labour markets in Bulgaria Резюме: Съществуват множество публикации, в които на базата на иконометрични модели се изследва влиянието на инвестициите върху някои показатели, характеризиращи трудовия пазар. За разлика от тези проучвания в настоящия доклад се оценява ефективността на направените инвестиции по отношение на равнището заетост и производителността на труда по административно-териториални области в България. Оценката на ефективността на инвестициите се извършва чрез анализ на „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)). Abstract: There are many publications in which on the basis of econometric models the influence of investments on some indicators characterizing the labor market is investigated. Unlike these studies in current paper is evaluated the efficiency of investments concerning the level of employment and labor productivity by administrative-territorial districts in Bulgaria. The evaluation of the investments efficiency is done by means of Data Envelopment Analysis (DEA).
Г7.27. Kolev, K., Tsoklinova, M. 2023. Efficiency of government expenditures on health and education in Bulgaria. Научни трудове на УНСС, бр. 4, 115-130 с. ISSN (print): 0861-9344. https://doi.org/10.37075/RP.2023.4.04 BG: Ефективност на правителствените разходи за здравеопазване и образование Abstract: The Covid-19 pandemic has faced countries worldwide with major challenges in securing additional funds for health and education services. Due to this the goal of present paper is to estimate the efficiency of government expenditure on health and education. This is done through application of Data Envelopment Analysis (DEA) for the period 2005 – 2021. The research hypothesis, which is defended is: the expenditure are not used quite efficiently and during the studied period with their amount higher final results in health and education should be achieved.

Резюме: Пандемията от Covid-19 постави нови предизвикателства пред правителствата на държавите, свързани с осигуряването на допълнителни средства за здравни и образователни услуги. В тази връзка целта на настоящата статия е да се оцени ефективността на държавните разходи за здравеопазване и образование. Това става чрез прилагане на Data Envelopment Analysis (DEA) за периода 2005 – 2021 г. Изследователската теза, която се защитава е: разходите не се използват достатъчно ефективно и през изследвания период с техния размер би следвало да се постигнат по-високи крайни резултати в здравеопазването и образованието.

Г7.28. Колев, К., Цоклинова, К. 2023. Ефективност на производствените фактори по отношение на брутната добавена стойност в България. Икономически и социални алтернативи, том 29, брой 4, 5-16 с. ISSN (print): 1314-6556, ISSN (online): 2534-8965. <https://doi.org/10.37075/ISA.2023.4.01>

EN: Efficiency of production factors concerning the gross value added in Bulgaria

Резюме: Чрез анализ на „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)), ориентиран към входящите ресурси при променлива възвръщаемост от мащаб, е оценена ефективността на производствените фактори по области на България към 2021 г. по отношение на създадената брутна добавена стойност (БДС). Установено е, че само в пет от 28-те области на България производствените фактори се използват ефективно. Това са областите Враца, Габрово, София, София (столица) и Стара Загора. Средната стойност на коефициента на ефективност е (0,8178) и показва, че произведената БДС в България през 2021 г. следва да се постигне средно с 18,22% по-малко от използваните производствени фактори – разходи за придобиване на ДМА и наети лица по трудови и служебни правоотношения. Във връзка с последното е рационално производствените фактори да се насочват към сектори от Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008), в които на територията на съответната област има конкурентни предимства и потенциал за развитие.

Abstract: By means of Data Envelopment Analysis (DEA) oriented to input resources under variable returns to scale, the efficiency of production factors by administrative-territorial areas of Bulgaria as of 2021 in terms of gross value added (GVA) has been assessed. It is established that the factors of production are used effectively in only five of the 28 districts of Bulgaria. These efficiency regions are Vratsa, Gabrovo, Sofia, Sofia (capital) and Stara Zagora. The average value of the efficiency coefficient is 0.8178 and shows that the produced GVA in Bulgaria in 2021 should be achieved on average with 18.22% less production factors than the used ones – costs for acquiring fixed assets and employed persons. In connection with the latter, it is rational to direct production factors toward economic activities in which there are competitive advantages and potential for development on the territory of the respective area.

Г7.29. Колев, К., М. Цоклинова. 2023. Ефективност на доходното разпределение в България. Електронно научно списание „Индустриални отношения и общественото развитие“, бр. 3, 31-45 с. ISSN 2683-0167.

https://podkrepa-svo.org/e-journal/wp-content/uploads/2023/09/Svo_2023_03_031-045_15_BG.pdf

EN: Efficiency of income distribution in Bulgaria

Резюме: Целта на настоящото изследване е да се оцени ефективността в разпределението на доходите в България през периода 2008-2020 г. чрез непараметричния метод анализ на „обвиване“ на данни (Data Envelopment Analysis (DEA)). Като входящи променливи в модела се използват общо приходи за социална защита и общо разходи за социална защита, а като изходящ резултат коефициентът на Джини, допълнен до 100%.

Abstract: The present study is to evaluate the effectiveness of income distribution in Bulgaria during the period 2008-2020 using the non-parametric Data Envelopment Analysis (DEA) method. Total social protection income and total social protection expenditure are used as input variables in the model, and the output is the Gini coefficient rounded up to 100%.

Г7.30. Kolev, K., M. Tsoklinova. 2024. Dependence between basic socio-demographic characteristics of the population and the size of government expenditures on social protection. Народностапански архив, 2, 65-79 с. ISSN: 0323-9004. DOI: <https://doi.org/10.58861/tae.ea-nsa.2024.2.04.en>

BG: Зависимост между основни социално-демографски характеристики на населението и размера на държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане

Abstract: One of the serious public questions for years has been related to the size of government expenditure and government revenues and the formed government budget. The latter determines the

amount of government intervention in the economy and the public goods provided by the state. The growth of government expenditure is influenced by various factors, both on the demand side of public goods and on the supply side. In this context, in the present article the author's interest is focused on the study of the dependence between basic socio-demographic characteristics of the population and the size of government expenditure on social protection. The guiding working hypothesis for the research is that there is a positive relationship between government expenditure on social protection in the European Union (EU) Member States from Central and Eastern Europe (CEE) and basic sociodemographic characteristics of the population. The verification of the hypothesis is carried out in the following sequence: first, on the basis of a study of literary sources, quantitative indicators reflecting basic socio-demographic characteristics of the population are substantiated; secondly, on the basis of the adopted indicators, socio-demographic population indices are calculated for the EU Member States from Central and Eastern Europe; third, the relationship between the government expenditure on social protection and the socio-demographic population index is measured by means of the coefficient of K. Pearson. The working hypothesis has been confirmed, as it has been established that there is a positive relationship between the studied variables in each year of the analyzed period 2017-2021. The values of the correlation coefficient during the period 2017-2021 in chronological order are as follows: 0.7336; 0.7128; 0.7011; 0.7006; 0.7063.

Резюме: Един от сериозните обществени въпроси от години е свързан с размера на държавните разходи и държавните приходи и формирания държавен бюджет. Последното определя размера на държавната намеса в икономиката и предоставените от държавата публични блага. Върху растежа на държавните разходи влияят различни фактори както от страна на търсенето на публични блага, така и от страна на предлагането. В този контекст в настоящата статия авторовият интерес е фокусиран върху изследване на зависимостта между основни социално-демографски характеристики на населението и размера на държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане. Ръководната за изследването работна хипотеза е, че между държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане в страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ), членки на Европейския съюз (ЕС) и основни социално-демографски характеристики на населението съществува положителна връзка. Проверката на хипотезата се осъществява в следната последователност: първо, на базата на проучване на литературни източници се обосновават количествени показатели, отразяващи основни социално-демографски характеристики на населението; второ, на базата на възприетите показатели се изчисляват социално-демографски индекси за страните от ЦИЕ членки на ЕС; трето, измерване чрез коефициента на К. Пирсън на връзката между държавните разходи за социално осигуряване и подпомагане и социално-демографските индекси. Работната хипотеза е потвърдена, тъй като е установено, че между изследваните променливи през всяка една година от анализирания период 2017–2021 г. съществува положителна връзка. Стойностите на коефициента на корелация през периода 2017–2021 г. в хронологичен ред са, както следва: 0,7336; 0,7128; 0,7011; 0,7063; 0,7068.

Г7.31. Беев, И., **К. Колев**, М. Цоклинова, А. Петкова. 2024. Количествена оценка на равнището на дигитализация в България: регионални аспекти. Международна научна конференция „Съвременният свят – постижения, рискове, иновации“, 23-25 април, 2024, Регионална библиотека „Любен Каравелов“, Русе, 374-384 с. ISBN 978-619-7404-58-6.

EN: Quantitative assessment of the level of digitalization in Bulgaria: regional aspects

Резюме: Целта на настоящата статия е на базата на система от показатели да се извлече количествена оценка за равнището на дигитализация по области в България, която да позволява извършване на сравнителен анализ и вземане на правилни управленски решения, насочени към нейното повишаване в контекста на качеството на живот. Това е постигнато като всяка една от областите се разглежда като многомерен вектор в пространството с координати стандартизираните стойности на избраните показатели. Равнището на дигитализация на областите в България се определя на базата на тяхното евклидовото разстояние до точката-еталон в многомерното пространство с координати екстремалните стойности на избраните показатели. Полученото ранжиране на областите по равнище на дигитализация е логично и се обяснява със стойностите на възприетите показатели, което доказва адекватността на приложената методика.

Abstract: The purpose of this article is, based on a system of indicators, to obtain a quantitative assessment of the level of digitization by area in Bulgaria, which will allow comparative analysis to

be performed and making correct management decisions aimed at increasing it in the context of the quality of life. This is achieved by considering each of the areas as a multidimensional vector in the coordinate space of the standardized values of the selected indicators. The level of digitization of the regions in Bulgaria is determined on the basis of their Euclidean distance to the reference point in the multidimensional space with the coordinates of the extreme values of the selected indicators. The resulting ranking of the areas by level of digitization is logical and is explained by the values of the adopted indicators, which proves the adequacy of the applied methodology.

Г7.32. Колев, К., М. Цоклинова. 2024. Връзка между бруто образуването на основен капитал, кредити и спестявания на домакинствата в България. Икономически и социални алтернативи, 30 (3), 5-17 с. ISSN (print)1314-6556, ISSN (online) 2534-8965. DOI: <https://doi.org/10.37075/ISA.2024.3.01>

EN: Nexus between gross fixed capital formation, households loans and savings in Bulgaria

Резюме: Целта на настоящата статия е да се анализира влиянието на спестяванията на домакинствата и кредитите за домакинствата върху бруто образуването на основен капитал в България. Изследването се реализира на базата на тримесечни данни за периода 2010-2023 г. Източници на данните са Национален статистически институт (НСИ) и Българска народна банка (БНБ). Алгоритъмът на емпиричното изследване включва: проверка за стационарност чрез разширения тест на Дики-Фулър; определяне на оптималния лаг на модела; коинтеграционен тест на Йохансен; спецификация на модел с векторна корекция на грешката. В резултат на реализираното проучване е установено, че между променливите бруто образуването на основен капитал, спестявания на домакинствата и кредити за домакинствата съществува дългосрочна зависимост. Същевременно около 39,2% от неравновесието между изследваните променливи през дадено тримесечие се компенсира през следващото.

Abstract: The goal of this article is to analyze the impact of household savings and household loans on gross fixed capital formation in Bulgaria. The research is carried out on the basis of quarterly data for the 2010-2023 period. The sources of the data are the National Statistical Institute (NSI) and the Bulgarian National Bank (BNB). The algorithm of the empirical research includes: checking for stationarity by means of the extended Dickey-Fuller test; determining the optimal lag of the model; Johansen cointegration test; specification of vector error correction model (VECM). As a result of the research, it has been established that there is a long-term relationship between the variables gross fixed capital formation, household savings and household loans. At the same time, about 39.2% of the disequilibrium between the studied variables in a certain quarter is compensated in the next one.

Г7.33. Kolev, K., M. Tsoklinova. 2024. The Impact of consumer loan on gross fixed capital formation in Bulgaria: A Vector Error Corection Model (VECM) Approach. Yearbook of UNWE, Academic Publishing House – UNWE, 1, pp. 103-116. ISSN (print) 1312-5486; ISSN (online) 2534-8949. <https://unwe-yearbook.org/en/journalissues/article/11605>
DOI: <https://doi.org/10.37075/YB.2024.1.07>

BG: Влияние на размера на потребителските кредити върху бруто образуването на основен капитал в България: векторен модел с корекция на грешката (VECM)

Abstract: The goal of this article is to study the impact of consumer loans volume and effective interest rate of consumer loans on gross fixed capital formation in Bulgaria. The survey is realized on the grounds of quarterly data during the period 2009-2023. The econometric methodology through which the data are processed includes: Stationarity Test; Vector Autoregressive (VAR) Model; Selection of the maximal lag; Cointegration Test; Vector Error Correction Model (VECM); Granger causality test. It is established: in long-term period 1% increase in consumer loans increase the volume of gross fixed capital formation with 0.94%; the coefficient value of ECTt-1 is 0.765, which means that approximately 77% of the discrepancy between long-term and short-term gross fixed capital formation is adjusted for a quarter; in short term there is bilateral causality between consumer loans and gross fixed capital formation and unidirectional causality from effective interest rate of consumer loans to gross fixed capital formation.

Резюме: Целта на настоящата статия е да се анализира влиянието на обема на потребителските кредити и ефективния лихвен процент по потребителските кредити върху бруто образуването на основен капитал в България. Изследването се осъществява на базата на тримесечни данни за периода 2009-2023 г. Иконометричната методология, чрез която се обработват данните включва: проверка за стационарност; векторен авторегресивен (VAR) модел; избор на оптимален лаг; коинтеграционен тест; векторен модел с корекция на грешки (VECM); Тест за

причинно-следствена връзка на Грейнджър. Установено е, че в дългосрочен период 1% нарастване на потребителските кредити увеличава обема на бруто образуването на основен капитал с 0,94%. Същевременно около 77% от неравновесието между изследваните променливи през дадено тримесечие се компенсира през следващото.

Г10. Публикувана глава от колективна монография (1 бр.)/Published chapter from collective monograph (1)

Г10.1. Колев, К., М. Цоклинова. 2017. Клъстерен анализ на конкурентоспособността на държавните горскостопански предприятия, колективна монография „Икономика на България и Европейския съюз: наука и бизнес“, Университет за национално и световно стопанство, Издателски комплекс – УНСС, ISBN 978-619-160-071-7. Рецензенти: проф. д-р Стоян Стоянов, проф. д-р Огнян Симеонов и доц. д-р Пресияна Ненкова.

EN: Cluster analysis of competitiveness of state forest enterprises

Резюме: Под конкурентоспособност в настоящото проучване се разбира анализ на управлението на притежаваните от предприятията ресурси, въз основа на който се създават, поддържат и усъвършенстват конкурентни предимства, генериращи положителни стопански резултати за продължителен времеви период. Въз основа на шест индикатора, характеризиращи конкурентоспособността на държавните горскостопански предприятия, последните са групирани в 3 еднородни клъстера. Определени са индикаторите, които допринасят в най-голяма степен за различията в конкурентоспособността на анализирания предприятия. Получените резултати дават основание да се смята, че клъстерния анализ е надеждно средство за разкриване на силните и слаби страни на предприятията. На тази основа е възможно да бъдат формулирани коректни препоръки за повишаване конкурентоспособността на държавните предприятия.

Abstract: Under competitiveness in this study we understand analysis of the management of the enterprise resources on the basis of which are created, maintained and improved competitive advantages generating positive economic result for a long period of time. On the basis of six indicators, which characterized state forestry enterprises competitiveness the last one are grouped into three uniform clusters. The indicators, which contribute to high extent for the differences in the competitiveness of the analyzed state forestry enterprises, are determined. The results give reason to believe that cluster analysis is a reliable tool for revealing the strong and weak sides of enterprises. On this basis it is possible to formulate correct recommendations to enhance state forestry enterprises competitiveness.

Е20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа (2 бр.)/Published university textbook or textbook used in the school network (2)

Е20.1. Колев, К. 2018. Управление на горското стопанство, Авангард-Прима, С., 366 с. ISBN: 978-619-239-066-2. Рецензенти: проф. д.ик.н. Иван Йовков, доц. д-р Невена Шулева.

EN: Management of forestry

Резюме: Учебникът е разработен в съответствие с учебната програма по дисциплината „Управление на горското стопанство“ за студентите от ОКС „магистър“, специалност „Горско стопанство“ при Лесотехническия университет. Учебникът съдържа избрани теми, свързани с теорията и практиката на управление на организацията. Вниманието е фокусирано върху придобиването на знания за основните функции на управление, процеса на подготовка и вземане на управленски решения, контрола по тяхното изпълнение, същността и съдържанието на комуникационния процес в организацията. Придобитите знания успешно могат да се прилагат при управлението на предприятията, работещи в сферата на горското стопанство, както и при управлението на основните функции на предприятията – маркетинг, иновации, финансиране и инвестиции, производство, управление на човешките ресурси, информационно осигуряване и др. Освен върху теорията и практиката на управлението на организацията в учебника „Управление на горското стопанство“ се акцентира върху ефективното управление на финансовите и човешките ресурси на предприятието. Финансите и в частност инвестициите са в тясна връзка с управленската наука, тъй като движението на парични средства е невъзможно да се породят без да е взето управленско решение за това.

Същевременно без наличие на финансови средства е невъзможно да се планира, организира и разширява производствената дейност на предприятието. В тази връзка в учебника са включени теми, които запознават читателя с: управление на капиталовата структура на горскостопанската фирма; управление на паричните потоци във времето; методи за оценка на финансовата ефективност на инвестиции в реални активи; методи за оценка и управление на инвестиционния риск; показатели за оценка на финансовото състояние на горскостопанското предприятие; оценка на конкурентоспособността на горскостопанското предприятие; работа с основни информационни източници; вземане на ефективни инвестиционни и финансови решения. По отношение на човешките ресурси следва да се отбележи, че съгласно съвременните управленски теории те са най-ценния актив на организацията. Неговото управление способства за повишаване ефективността на съвременната организация и нейната конкурентоспособност в условията на икономика, основана на знанието. Управлението на хората се разглежда като обособена подсистема на организационното управление. Описват се целите, задачите, функциите, дейностите, субектите и обектите на това управление. Изучават се: определянето на потребността от персонал за организацията, подходите и методите за набиране и подбор, и за оценяване на персонала. Разглеждат се проектирането, анализа и оценката на труда и системите за мотивиране и компенсиране на работещите.

Abstract: The textbook is developed in accordance with the curriculum for the discipline “Forestry Management” for the students of the Master's Degree Program, specialty “Forestry” at the University of Forestry. The textbook contains selected topics related to the theory and practice of organization management. The attention is focused on acquiring knowledge about the main functions of management, the process of preparing and making management decisions, control over their implementation, the essence and content of the communication process in the organization. The acquired knowledge can be successfully applied in the management of enterprises operating in the field of forestry, as well as in the management of the main functions of enterprises - marketing, innovation, financing and investments, production, human resource management, information provision, etc. In addition to the theory and practice of management of the organization, the textbook “Forestry Management” emphasizes the effective management of the financial and human resources of the enterprise. The finance and investments in particular are closely related to management science, since the movement of cash flows cannot be generated without a management decision being made for this. At the same time without the availability of financial resources, it is impossible to plan, organize and expand the production activities of the enterprise. In this regard, the textbook includes topics that familiarize the reader with: management of the capital structure of the forestry company; management of cash flows over time; methods for assessing the financial efficiency of investments in real assets; methods for assessing and managing investment risk; indicators for assessing the financial condition of the forestry enterprise; forestry competitiveness assessment; working with basic information sources; making effective investment and financial decisions. Regarding the human resources it should be noted that according to modern management theories they are the most valuable asset of the organization. Their management contributes to increasing the efficiency of the modern organization and its competitiveness in the conditions of a knowledge-based economy. People’s management is considered as a separate subsystem of organization management. The goals, tasks, functions, activities, subjects and objects of this management are described. The following are studied: determining the need from staff for the organization, approaches and methods for recruitment and selection, and for assessment of the staff. The design, analysis and evaluation of work done as well as the systems for motivation and compensation of the employees are examined.

E20.2. Колев, К., М. Цоклинова. 2019. Финанси на туристическата фирма, Авангард-Прима, С., 373 с. ISBN: 978-619-239-193-5. Рецензенти: проф. д.ик.н. Иван Йовков, доц. д-р Митьо Велушев.

EN: Finances of the tourist firm

Резюме: Учебникът е разработен в съответствие с учебната програма по дисциплината „Финанси на туристическата фирма“ за студентите от ОКС „бакалавър“, специалност „Алтернативен туризъм“ при Лесотехническия университет. Учебникът съдържа избрани теми, свързани с особеностите на туристическия продукт, видовете туристически фирми, спецификата на финансите на туристическата фирма и тяхното значение за бъдещото ѝ функциониране и развитие. Акцентира се на инвестиционните и финансиращите решения в туризма, и по-конкретно на оценката на инвестиции във финансови инструменти и реални

активи, връзката между риск и възвръщаемост, методите за анализ и оценка на риска, възможностите за дългосрочно финансиране на фирмата, среднопретеглената цена на капитала, същността на финансовия ливъридж и управлението на оборотния капитал на туристическата фирма.

Abstract: The textbook is developed in accordance with the curriculum for the discipline “Finances of tourist firm” for the students of the Bachelor's Degree Program, specialty “Alternative tourism” at the University of Forestry. The textbook is a specialized course of selected topics related to the features of the tourism product, types of tourism companies, the specifics of the finances of the tourism company and their importance for its future functioning and development. The stress is put on investment and financing decisions in tourism, and more specifically on the assessment of investments in financial instruments and real assets, the relationship between risk and return, methods for risk analysis and assessment, opportunities for long-term financing of the company, the weighted average cost of capital, the essence of financial leverage and the management of the working capital of the tourism company.

Дата: **01 АПРИЛ 2025 Г.**

Подпис на кандидата:

/доц. д-р Константин Колев/